

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

Készült: a Recski Települési Értéktár Bizottság 2016. március 1-én megtartott üléséről.

Jelen vannak: jelenléti ív szerint

Gáspár Emil bizottsági elnök

Köszönti a bizottság tagjait, a jegyzőkönyv vezetésére felkéri Doba Dénesné bizottsági tagot.

Megállapítja, hogy a bizottsági tagok közül 4 fő jelen van, ezért az ülés határozatképes.

Emlékeztetőül felidézi az elmúlt ülésen elhangzottakat, a bizottság döntéseit. Elmondja, hogy a recski ércvagyon anyagának előkészítésére Tóth Szabolcsot kívánja megbízni, aki a jelenlegi ülésről igazoltan maradt távol.

Megállapítja, hogy állampolgárok, szervezetek részéről javaslat nem érkezett települési értékke nyilvánításra.

Tájékoztatja a megjelenteket, hogy a mai ülésre Verbélyi Balázs bizottsági tag 1 nemzeti értéket készített elő elfogadásra, a Recski kalodás hímzést. Gáspár Emil, mint a bizottság elnöke, 2 nemzeti értéket készített elő elfogadásra. 1. Búzásvölgyi tó Recsk 2. Recski Csevice. Megállapította, hogy az előterjesztők az előterjesztéseket írásban is mellékeltek.

Kéri az ülés 3 napirendjeként a települési értékre tett 3 előterjesztés egyenkénti megtárgyalását. Kéri, aki a napirendi javaslatokkal egyetért, kézfeltartással jelezze.

Megállapítja, hogy a bizottság 4 igen szavazattal a napirendi pontokat egyhangúlag elfogadta.

Az előterjesztők egyenként ismertetik a települési értéktárba javasolt recski nemzeti értékeket.

Verebélyi Balázs bizottsági tag

Napirend: 1. Recski kalodás hímzés

/előterjesztést lásd a jegyzőkönyv mellékleteként/

Gáspár Emil bizottsági elnök

A javaslat részletes ismertetését követően szavazásra kéri a bizottság tagjait.

A jelenlévő bizottsági tagok 4 igen szavazattal egyhangúlag elfogadták a Recski kalodás hímzés települési értékke történő azonosítását és nyilvántartásba vételét és az alábbi határozatot hozták.

5/2016. határozat

A Recski Nemzeti Értéktár Bizottság megállapítja, hogy Verebélyi Balázs kérelme, melyben a **Recski kalodás hímzés** nemzeti értéként történő azonosítását és nyilvántartásba vételét kéri, megalapozott.

A Recski Nemzeti Értéktár Bizottság a - Recski kalodás hímzés - nemzeti értéket a települési értéktár nyilvántartásába felveszi.

A - Recski kalodás hímzés - nemzeti érték szakterületi kategóriája: kulturális örökség.

A Recski Nemzeti Értéktár Bizottság kezdeményezi a - Recski kalodás hímzés - nemzeti érték tájegységi és megyei értéktárba történő felvételét.

Indokolás

Az értéktár bizottság a hozzá beérkezett javaslatot megvizsgálja, hogy az a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. tv. (továbbiakban: Htv.) 1.§ (1) bekezdés i) pontja alapján megalapozott-e és megfelel-e a Htv-ben és a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) Korm. rendeletben foglalt feltételeknek.

A Htv. 1.§ (1) bekezdés i) pontja alapján nemzeti érték: „ a magyarság és a magyarországi államalkotó nemzetiségek tevékenységéhez, termelési kultúrájához, tudásához, hagyományaihoz, a magyar tájhoz és élővilághoz kapcsolódó, nemzetünk történelme, valamint a közelmúlt során felhalmozott és megőrzött minden szellemi és anyagi, természeti, közösségi érték vagy termék, illetve a tájhoz és élővilághoz kapcsolódó materiális vagy immateriális javakat magába foglaló tájérték, amely tanúskodik egy emberi közösség és az adott terület történelmi kapcsolatáról.”

A Recski Települési Értéktár Bizottság döntése szerint a Recski kalodás hímzés nemzeti értéket képvisel az alábbi indokok miatt:

A kalodás hímzés technikája körülbelül a 19. század végén - 20. század elején honosodott meg a faluban. A hímzést egy Kalotaszegről Recskre költözött tanítónő - Kósa Mária - tanította az iskolában. A minták egy részét a kalotaszegi hímzésből vették át, a többit könyvekből varrták le az asszonyok (Lásd: A női kézimunkák ismerettára, Hardanger arbeiten). A kalotaszegi vagdalásos hímzés különbözik a recski vagdalásos (kalodás) hímzéstől. A kalotaszegi hímzésben az egész területet betölti a vagdalás és a lapos hímzés, míg a recski hímzésben az alapanyagot nem tölti be hímzés olyan mértékben, mint Kalotaszegen. A „hardanger” hímzés egymás mellé helyezett mintákból áll, amely rácsos (kazettás) szerkezetet alkot, ami különbözik a magyar hímzésektől. A recskiek a 2 hímzésből vett minták alapján készítették el textíliáikat, ezáltal létrehozva saját stílusukat. A hímzést „hevesi vagdalásos” néven ismerik országszerte, de helyben csak „kalodás” hímzésnek nevezik.

A „kaloda” vagdalásos technikával készült hímzés. Pontosan meg kell előre határozni, hogy a vászonból milyen irányban húzzák ki a szálakat, és hogyan vagdalják ki, hogy a kivarrás után abból négyzetek legyenek. A vagdalás után az üres részeket pókozás-féle mintával betöltik, amit „ablakolásnak” neveznek. A

vagdalásos hímzés mellett még szálszámolásos, lapos hímzéses technikával töltik ki. Kedvelt minta az „S” betű, a csillag és a „suppellátusos” minta.

Kalodás hímzéssel azon textilek készültek, amik reprezentatív darabok voltak a paraszti életben. Ilyen például a „sátorlepedő” vagy a „gyiós(diós) -kendő”, amelyek mind a mai napig megtalálhatóak a szekrények mélyén. Ezeket kiállítások alkalmával láthatjuk.

1950-ben alakult a Hevesi Háziipari Szövetkezet, melynek Recsken is volt részlege. Itt alkotott Bárdos Sándorné, aki összegyűjtötte a faluban akkor fellelhető vászonhímzések egy részét és ezeket felhasználva, megújította a kalodás hímzést. Ezeket az elkészült terveket a faluban élő asszonyok saját részükre is elkészítették.

Napjainkban is élő hagyománya van a hímzésnek Recsken.

A kalodás hímzés meghatározó népművészeti érték településünkön. Kalotaszegen kívül Recsken alakult ki ilyen nagymértékű fejlődése a vagdalásos hímzésnek, amely a 19. század végétől folyamatosan fejlődik, és készül a tradíciókat ápolva.

A „kalodás hímzés” fogalmába a hímzéstechikák keveredéséből kialakult hímzést értjük. Egyrészt „kalodának” nevezzük a vagdalásos részt. De mellette többféle lapos öltés, a merkelés, és az aszúrozás (borsóka, subrika) is hozzá tartozik a felhasznált technikákhoz. Ezeket a technikákat a kezdetektől együtt alkalmazzák a hímzéseken, melyeket Bárdos Sándorné mesteri szintre fejlesztett munkáin.

Határidő: 2016. március 9.

Felelős: bizottság elnöke

Gáspár Emil bizottsági elnök

Napirend: 2. Búzásvölgyi tó Recsk

/előterjesztést lásd a jegyzőkönyv mellékleteként/

Gáspár Emil bizottsági elnök

A javaslat részletes ismertetését követően szavazásra kéri a bizottság tagjait.

A jelenlévő bizottsági tagok 4 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadták a **Búzásvölgyi tó Recsk** települési értéként történő azonosítását és nyilvántartásba vételét és az alábbi határozatot hozták.

6/2016. határozat

A Recski Nemzeti Értéktár Bizottság megállapítja, hogy Gáspár Emil kérelme, melyben a **Búzásvölgyi tó Recsk** nemzeti értéként történő azonosítását és nyilvántartásba vételét kéri, megalapozott.

A Recski Nemzeti Értéktár Bizottság a - Búzásvölgyi tó Recsk - nemzeti értéket a települési értéktár nyilvántartásába felveszi.

A - Búzásvölgyi tó Recsk - nemzeti érték szakterületi kategóriája: természeti környezet és sport.

A Recski Nemzeti Értéktár Bizottság kezdeményezi a - Búzásvölgyi tó Recsk - nemzeti érték Megyei Értéktárba történő felvételét.

Indokolás

Az értéktár bizottság a hozzá beérkezett javaslatot megvizsgálja, hogy az a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. tv. (továbbiakban: Htv.) 1.§ (1) bekezdés i) pontja alapján megalapozott-e és megfelel-e a Htv-ben és a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) Korm. rendeletben foglalt feltételeknek.

A Htv. 1.§ (1) bekezdés i) pontja alapján nemzeti érték: „ a magyarság és a magyarországi államalkotó nemzetiségek tevékenységéhez, termelési kultúrájához, tudásához, hagyományaihoz, a magyar tájhoz és élővilághoz kapcsolódó, nemzetünk történelme, valamint a közelmúlt során felhalmozott és megőrzött minden szellemi és anyagi, természeti, közösségi érték vagy termék, illetve a tájhoz és élővilághoz kapcsolódó materiális vagy immateriális javakat magába foglaló tájérték, amely tanúskodik egy emberi közösség és az adott terület történelmi kapcsolatáról.”

A Recski Települési Értéktár Bizottság döntése szerint a Búzásvölgyi tó Recsk nemzeti értéket képvisel az alábbi indokok miatt:

1972-ben a Búzakalász TSZ völgyzáró gátat létesített a Búzás-völgybe, hogy a völgyben folyó Búzásvölgyi patak vizét és a szomszédos hegyekből érkező csapadékot összegyűjtsék és mezőgazdasági célokra hasznosítsák. A kis pataknak és a bő csapadéknak köszönhetően a víztározó szépen felduzzadt, és nemsokára elérte jelenlegi méretét, ami 54 hektár.

A haltelepítéseket a TSZ kezdte meg 1973-ban, mely mind a mai napig tart. A horgászok száma 1991 után nőtt meg rohamosan, amikor megalakult a Búzásvölgyi Horgászegyesület. Az egyesület a tavat kezdetben a TSZ-től bérelte, majd a rendszerváltás után a tavat megvásárló recski önkormányzattól.

A tó teljes vízfelülete 54 hektár, kerülete 8,5 km. Mivel a vizet a völgyben duzzasztották fel, a tó hosszúkás alakú, hossza 2,5 km. Legszélesebb pontja 250 m, partján egész hosszában öblök találhatók. A vízmélység átlagosan 2 méter, a gát környékén közel 5 méter. A tó korához képest nem túl iszapos, sőt több részén teljesen agyagos a mederfenék. A tó körül kb. 200 horgászállás található, a horgászállásokat gépjárművel meg lehet közelíteni.

A folyamatos haltelepítés mellett a horgászegyesület szervezett és céltudatos munkájának eredményeként a tó körül horgászállásokat alakítottak ki. Itt lehet sátrat állítani, nyársalni, bográcsolni. A tó életkora miatt sok kapitális hal található a vízben, rendszeresen a rekordfogások. Neve egyre ismertebbé vált a település és a megye határain kívül is, s vált igazi horgásztóvá. Mindemellett környezete, a természeti táj

sokszínűsége és szépsége a fejlődő turizmus szempontjából is egyre jelentősebbé teszi.

Határidő: 2016. március 9.

Felelős: bizottság elnöke

Gáspár Emil bizottsági elnök

Napirend: 3. Recski csevice

/előterjesztést lásd a jegyzőkönyv mellékleteként/

Gáspár Emil bizottsági elnök

A javaslat részletes ismertetését követően szavazásra kéri a bizottság tagjait.

A jelenlévő bizottsági tagok 4 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadták a **Recski csevice** települési értéként történő azonosítását és nyilvántartásba vételét és az alábbi határozatot hozták.

7/2016. határozat

A Recski Nemzeti Értéktár Bizottság megállapítja, hogy Gáspár Emil kérelme, melyben a **Recski csevice** nemzeti értéként történő azonosítását és nyilvántartásba vételét kéri, megalapozott.

A Recski Nemzeti Értéktár Bizottság a - Recski csevice - nemzeti értéket a települési értéktár nyilvántartásába felveszi.

A - Recski csevice - nemzeti érték szakterületi kategóriája: természeti környezet és egészség és életmód.

Indokolás

Az értéktár bizottság a hozzá beérkezett javaslatot megvizsgálja, hogy az a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. tv. (továbbiakban: Htv.) 1.§ (1) bekezdés i) pontja alapján megalapozott-e és megfelel-e a Htv-ben és a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) Korm. rendeletben foglalt feltételeknek.

A Htv. 1.§ (1) bekezdés i) pontja alapján nemzeti érték: „ a magyarság és a magyarországi államalkotó nemzetiségek tevékenységéhez, termelési kultúrájához, tudásához, hagyományaihoz, a magyar tájhoz és élővilághoz kapcsolódó, nemzetünk történelme, valamint a közelmúlt során felhalmozott és megőrzött minden szellemi és anyagi, természeti, közösségi érték vagy termék, illetve a tájhoz és

élővilághoz kapcsolódó materiális vagy immateriális javakat magába foglaló tájérték, amely tanúskodik egy emberi közösség és az adott terület történelmi kapcsolatáról.”

A Recski Települési Értéktár Bizottság döntése szerint a Recski csevice nemzeti értéket képvisel az alábbi indokok miatt:

A Mátra környéki utóvulkáni működés során feltörő széndioxid a talajvízzel, rétegvízzel keveredve „ásványvíz jellegű” savanyúvizeket eredményez. A szénsavas gázok feltörésük közben vízrétegen pezsegnek át, s közben ízesítik, szénsavval dúsítják azt.

Ezeknek a szénsavas forrásvizeknek a neve a Mátrában „csevice”. A szó szláv eredetű, jelentése: savanyú. Ilyen víz található a recski csevice forrásban is, melynek vize a Mátra többi csevice forrásához képest magasabb vastartalmú.

A kellemes és enyhén savas hatású víz hamar ismertté vált a lakosság és a környék vízfogyasztása során. A biztonságos fogyasztás érdekében az önkormányzat megvizsgáltatta a forrás vizét 2007-ben, s a vízminőségi jellemzők alapján azt ivásra, rendszeres fogyasztásra alkalmasnak találták. A forrás fölé egy fedett kút került kialakításra

Felhívásként ismertetésre került a lefedett és felújított kút védelme, kéri a fogyasztókat, hogy saját maguk és mások egészségének érdekében vigyázzanak a kútra és környezetének tisztaságára.

„Vándor, ki szomjadat oltod forrásom vizével, vigyázz rám”

Határidő: 2016. március 9.

Felelős: bizottság elnöke

Doba Dénesné bizottsági tag:

Javasolja az értéktárba történő felvételhez előkészíteni a recski temetőben található Jámbor Vilmos sírhelyét, mert az a nemzeti sírkert része.

Verebélyi Balázs: bizottsági tag:

A recski hímzések közül a sátorlepedő, a „gyiós”-kendő és a 4 lábú tarisznya rendeltetésüknél fogva is értéket képviselnek, ezért javasolja előkészíteni e települési értékek anyagát is.

Gáspár Emil bizottsági elnök:

Más észrevétel, javaslat nem hangzott el. Megköszönte a bizottsági tagok ülésen való részvételét, az ülést bezárta.

Gáspár Emil
bizottság elnöke

k.m.f.

Doba Dénesné
jegyzőkönyvvezető